

Přírodopis – SpCH 8.třída

- zadaný text přepsat do sešitu a naučit

SMYSLOVÁ ÚSTROJÍ

Podobně jako zvířata i člověk získává informace o okolním světě prostřednictvím **smyslových ústrojí** (čidel). Podněty přijímají většinou specializované **smyslové buňky**. Z nich se informace dostávají po **nervových vláknech** do **mozkových center**, kde dochází k jejich zpracování. Velká část těchto informací se u člověka projevuje jako vědomá smyslová zkušenost o okolním světě – vzniká **smyslový vjem**.

Některé smyslové buňky jsou i ve svalech, šlachách, stěnách cév apod. Zachycené podněty z těchto orgánů do našeho vědomí většinou nevstupují.

Během vývoje se u živočichů vytvářela smyslová ústrojí na předním konci těla. Tato skutečnost podnítila rozvoj nervové soustavy ve stejné oblasti. **Smyslové buňky** v jednotlivých čidlech nazýváme **receptory**. Ke smyslům řadíme **hmat, zrak, sluch, čich a chuť**.

HMAT

Hmatová tělíska jsou uložena v kůži a ve sliznicích vnitřních orgánů. Jejich rozložení je nepravidelné. Mají schopnost **vnímat tlak, teplo, chlad a bolest**. Podněty z hmatových tělísek jsou vedeny nervovými dráhami do centra kožní citlivosti a hmatových vjemů v temenním laloku mozkové kůry.

Nejvíce hmatových tělísek je na konečcích prstů a v dlaních. Na ploše 1 cm² jich je až 300. Nejméně jich je v oblasti zad.

Působí-li dotekový podnět na pokožku stejnoměrně a delší dobu, přestaneme ho vnímat. Nevnímáme například dotek svého oděvu, brýlí aj.